

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн
относно конкурс за присъждане на академичната длъжност
„Доцент“ в професионално направление 7.6. Спорт,
специалност „Екология на спорта“**

Национална спортна академия „В. Левски“ обявява конкурс в Държавен вестник бр. 26 от 30.03.2021 г. за академичната длъжност „Доцент“ по „Екология на спорта“ за нуждите на катедра „Спортна медицина“. Документи за участие в него са подадени от единствен кандидат гл. асистент Боян Петров Дойчев, доктор.

Биографични данни

Кандидатът е роден през 1981 г. в гр. София. В периода 2000-2004 г. се обучава в Национална спортна академия „В. Левски“ по специалностите „Спорт“ и „Физическо възпитание“, които две специалности завършва с отличен успех. През 2005 година придобива образователно-квалификационната степен „Магистър по физическо възпитание“. Съобразно научните си интереси, той се включва в магистърската програма по Екология на Тракийския университет Ст. Загора, която завършва през 2011 г.

Б. Дойчев е редовен докторант в периода 2006-2010 г. в сектор „Екология“ към катедра „Спортна медицина“ на НСА. След успешна защита на научен труд през 2011 г. му е присъдена образователната и научна степен „Доктор“. През 2012 г. след конкурс започва преподавателската му дейност като асистент по „Екология“, а от 2015 г. заема академичната длъжност главен асистент.

Наукометрични данни

В съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на НСА „В.Левски“ са представени необходимите наукометрични данни. Те са анализирани от комисия, чието заключение е, че са спазени всички

изисквания за хабилитация в академичната длъжност „Доцент“. Установява се, че кандидатът реализира повече от 300 точки над приетия норматив.

Представената научна продукция за настоящия конкурс включва 27 публикации, както следва – дисертационен труд, 1 монография, 23 статии и 2 учебника (единият в съавторство). Освен това кандидатът е участвал в разработването на 2 научно-изследователски проекта и 2 образователни. Той е представил резултати от своите изследвания в 11 научни форуми.

Прегледът на изданията установява, че Б. Дойчев е самостоятелен и първи автор в 19 публикации, като в останалите колективни трудове ясно се откроява неговото активно участие. Основните научни интереси на автора са реализирани в областта на екологичната тематика. Статиите условно могат да бъдат групирани в следните направления:

- Екология и спорт
- Социално екологични проблеми в спорта
- Разни

В **първия раздел** – трудове 2, 5, 6, 7, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 26, 27 показват голямата компетенция на автора при обсъждането на екологичните проблеми в 12 вида спорт – автомобилизъм и мотоциклетизъм; голф; ски бягане и ски ориентиране; планинско колоездене; сноуфър; скийт и трап стрелба; ветроходство; тенис на корт; конен спорт; туризъм; подводен спорт.

В тези публикации се използва унифициран подход на изложение, а именно първоначално е представена е кратка информация за създаването и развитието на конкретния спорт. Последващ е акцентът на специфичните екологични проблеми, свързани с особеностите на спортната дисциплина. Специално внимание е отделено на влиянието на неблагоприятните въздействия върху околната среда. От тях логично произтичат препоръките към оторизираните институции за опазване на природата и особено съществено – ролята на треньорите за екологичното поведение на спортистите, както и изграждане на модел за оптималното им поведение.

Специален коментар заслужава монографията „Екология и спорт“. Тя е структурирана компетентно по най-добрия начин като в първата част

подробно се коментират взаимовръзките между спортната активност и въздействието ѝ върху околната среда. Нейното опазване е регламентирано от екологичната политика на Международния олимпийски комитет, чийто принципи подробно са обсъдени от автора. В българската литература липсва информация в тази насока, поради което този раздел заслужава положителна оценка.

Втората част на изданието има конкретен характер, който се отнася до специфични проблеми при 9 спортни дисциплини някои от които от скоро се практикуват у нас. Препоръките са добре формулирани в практически аспект.

Специален интерес представлява анкетното проучване на младежи, техните родители и треньори относно екологичната им информираност и поведение. Въз основа на получените резултати се предлагат практически програми за реализация.

От техническа гледна точка книгата е оформена много добре с подходящ снимков материал, таблици, графики и списък на литературните източници към всеки раздел което улеснява читателя.

Втората група трудове са сравнително разнородни по тематика, но те могат да бъдат обединени въз основа на социално-екологичните проблеми, които изследват (8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 22).

Заслужава да се акцентира върху 2 статии (9, 19) в които е извършен задълбочен теоретичен анализ на основни направления в екологията, а именно „антропо-екология“, „спортна екология“ и „ергономична антропология“. Предметната област се обогатява и чрез формулиране на нови понятия като напр. „*Homo sapiens ecologicus*“. Тази информация допринася за теоретичната база на науката за околната среда.

Б. Дойчев насочва своите научни интереси към изучаване на зависимостите между екологичните фактори и дееспособността (8). Обект на изследване са подрастващи, които не показват съществени промени във физическата си годност, поради краткия (1-годишен) експериментален период.

Интерес представлява (22) сравнителното изследване на ученици, живеещи в различни екологични райони – София и Бургас т.е. специфични

по отношение температура на въздуха, влажност и атмосферно налягане. Приложена е подробна изследователска програма, но достоверни разлики се наблюдават само в 2 показатели на физическата дееспособност, предвид краткия период на наблюдение.

На фона на характеристиките на здрави ученици значителен интерес представлява обсъждане на физическото развитие на белодробно болни подрастващи от Смолянския регион (11). Резултатите установяват пониски стойности на дихателните им параметри, което изисква приложение на оптимални здравни програми.

Специално внимание обръщам на публикацията за въздействието на околната среда върху респираторния статус (22). Изготвена в съавторство, статията впечатлява с голямата осведоменост на авторите относно патогенността на замърсения въздух, епидемиологията на заболяванията на дихателната система и профилактичните мерки за опазване на човешкото здраве.

В този раздел е включен материалът, който представя отношението на треньорите към проблемите на екологията (12). В него детайлно се анализира анкетно проучване, което обхваща широк спектър въпроси, свързани с екологичното възпитание и поведение на спортистите.

Третата група публикации (12, 13, 15) т.е. „Разни“ са свързани с някои базови характеристики на екологията. Съществена информация и съответен коментар се отнасят до екологичната политика на Международния Олимпийски комитет. Чрез техните документи се предлага програма за действие, свързана с опазване на околната среда и устойчивото ѝ развитие. Коментирани са от автора проблемите в 7 направления, както и отговорността на треньори и спортисти в спазване на препоръките.

Публикациите на Б. Дойчев са оценени по достойнство от научната общност като справка показва 11 цитирания, от които 2 в чуждестранна литература.

Той е участвал в разработването на 4 проекта – 2 научно-изследователски и 2 образователни, които са получили висока оценка.

Кандидатът е участник в 24 научни форума като на 11 от тях е презентирал собствени резултати.

Учебно-преподавателска работа

Учебната работа е основна част от цялостната професионална дейност на всеки педагог. Дължа да отбележа, че гл. ас. Б. Дойчев е единственият преподавател, който осъществява обучението по предмета „Екология“ във всички факултети на НСА, както и „Спорт и околна среда“ в магистърската програма на „Спортна журналистика“. Той също така участва в преподаването на предмета „Хигиена и екология“ в бакалавърската степен на обучение на студентите от НСА.

Неговата извънаудиторна заетост е значителна чрез участие в семестриални и кандидат-студентски изпити, консултации, ръководства и рецензиране на курсови разработки.

Ежегодният му хорариум е над приетия норматив в НСА като за учебната 2019/20 г. е 903 академични часа, от които аудиторната заетост е 526 ч. и допълнителна – 347 ч.

Б. Дойчев е автор на учебник по „Екология“, който заслужава висока оценка, тъй като притежава безспорни педагогически достойнства. Изданието е структурирано по най-добрия начин с последователно обсъждане на замърсяването на въздуха; водите; почвата; радиация; проблеми на отпадните продукти; природни процеси, застрашаващи живота и здравето на населението. След обсъждане на посочените екологични проблеми логично следва информация за опазване на природната среда; екологични проблеми в спорта; подходящо образование; екологичен мониторинг и др. В учебника освен специфичната теоретична информация са описани практическите мерки и поведение, които трябва да се спазват при природни бедствия. Към всеки раздел са включени контролни въпроси, които улесняват подготовката на студентите и проверка на знанията им.

Вторият учебник „Хигиена и екология“ (Д. Димитрова, Б. Дойчев, 2015) е издаден в съавторство. Посочените 2 интердисциплинарни науки са представени успешно със своите основни характеристики. Материалът на

Б. Дойчев относно атмосферния въздух; водите; почвите; радиация; болнични отпадъци е информативен, добре структуриран и онагледен, като е адекватен на изискванията на учебния процес.

Анализът на цялостната дейност на Б. Дойчев установява, че той има значителни приноси в следните направления:

- Извършена е компетентна характеристика на екологичните проблеми в спорта.
- За първи път ред спортни дисциплини са анализирани съобразно взаимовръзките им с околната среда.
- Разработени са конкретни препоръки за изграждане на спортни обекти адекватни на нормативните екологични изисквания.
- Формулирани са основни правила за екологична култура при практикуването на отделни спортни дисциплини.
- За първи път е извършено подробно анкетно проучване на родители, спортисти и треньори относно изграждане на поведение, опазващо околната среда.
- Разработена е съвременна учебна програма по екология в магистърската степен на обучение.
- Анализирани са основни понятия по проблема в теоретичен аспект.

Заклучение

Проведеният анализ на цялостната научна и преподавателска дейност на гл. ас. Боян Петров Дойчев, доктор установява, че той е изграден преподавател с висока компетентност и новаторски идеи в областта на спортната екология. Неговата професионална дейност е оценена по достойнство от академичната общност. Въз основа на това имам убеденост да предложа на Уважаемото научно жури да му бъде присъдена академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Екология на спорта“.

Рецензент:

проф. д-р Мария Василева Тотева, дмн

R E V I E W

**by Prof. Dr. Maria Vasileva Toteva, MD, PhD, DSc
on competition for awarding academic position of
“Associate Professor” in the professional field 7.6. Sport,
specialty "Ecology of sport"**

National Sports Academy "V. Levski " announced a competition in the State Gazette, issue 26 of 30.03.2021 for the academic position of "Associate Professor" on Ecology of sport for the needs of the Department of Sports medicine. Documents for participation in the competition are submitted by the only candidate Chief Assistant Boyan Petrov Doychev, PhD

Biographical data

The applicant was born in 1981 in Sofia. In the period 2000-2004 he studied at the National Sports Academy "V. Levski "in the specialties“ Sports” and “Physical Education”. He graduated with honors the two specialties. In 2005 he obtained the educational qualification degree "Master of Physical Education". According to his scientific interests, he was included in the master's programme in Ecology at the Trakia University-St. Zagora, which he completed in 2011.

B. Doychev was a full-time doctoral student in the period 2006-2010 in the Section of Ecology at the Department of Sports Medicine of the NSA. After successfully defending his dissertation in 2011, he was awarded the educational and scientific degree "Doctor". In 2012, after a competition, he began his teaching activity as a Research associate in "Ecology", and he has held the academic position of chief assistant since 2015.

Scientometric Data

In accordance with the requirements of DASRBA and the Regulations of NSA "V. Levski" the necessary scientometric data were presented. They were analyzed by a commission, which members concluded that all the requirements for habilitation in the academic position of "Associate Professor" were met. It

was found that the applicant achieved more than 300 points above the accepted norm.

The presented scientific production for this competition includes 27 publications, as follows -1 dissertation, 1 monograph, 23 articles and 2 textbooks (one of the textbooks is co-authored). In addition, the applicant has participated in the development of 2 research projects as well as 2 educational ones. He has presented the results of his research in 11 scientific forums.

The review of the publications revealed that B. Doychev was an independent and the first author in 19 publications, as in the other collective works his active participation is clearly distinguished. The main scientific interests of the author are focused on the field of environmental issues. His publications can be conditionally grouped in the following areas:

- Ecology and sports
- Social and environmental problems in sports
- Any Other Business

In the first section – scientific works 2, 5, 6, 7, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 26, 27 revealed the great competence of the author in discussing environmental issues in 12 sports - motoring and motorcycling; golf; cross-country skiing and ski orienteering; mountain cycling; snowfer; skeet and trap shooting; sailing; tennis; horse riding; tourism; underwater sports.

This publications use a unified approach to exhibition, namely they initially provide a brief information about the creation and development of the particular sport. The next step is the emphasis on specific environmental issues related to the specifics of the sport. Special attention is paid to the impact of adverse effects on the environment. Logical consequences of them are the recommendations to the authorized institutions for nature protection and especially essentially - the role of the coaches for the ecological behavior of the athletes, as well as building a model for their optimal behavior.

The monograph "Ecology and Sports" deserves a special comment. It is structured competently in the best way and the interrelations between the sports activity and its impact on the environment are commented in detail in its first part. Its protection is regulated by the environmental policy of the International Olympic Committee, the principles of which are discussed in detail by the

author. There is no information about this topic in the Bulgarian literature, so this section deserves a positive assessment.

The second part of the publication has a specific character, which refers to specific problems in 9 types of sports, some of which have recently been practiced in our country. The recommendations are well formulated in practical aspect.

The survey of young people, their parents and coaches about their environmental awareness and behavior was of particular interest. Based on the obtained results, practical implementation programmes were proposed.

From a technical viewpoint, the book is very well designed, containing appropriate photos, tables, graphics and a list of references to each section, which facilitates the reader.

The second group of works is relatively diverse in subject matter, but they can be grouped on the basis of the social and ecological problems included in their research (8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 22).

It is worth focusing on 2 publications (9, 19) where an in-depth theoretical analysis of the main directions in ecology, namely "ecological anthropology", "sports ecology" and "ergonomic anthropology". The subject area is enriched by formulating new concepts such as "Homo sapiens ecologicus". This information contributes to the theoretical basis of environmental science.

B. Doychev targets his scientific interests to the study of the dependencies between environmental factors and capacity (8). The subject of the research is adolescents who do not show significant changes in their physical fitness due to the short (1-year) experimental period.

The comparative study (22) of students living in different ecological regions - Sofia and Burgas, ie. specific in terms of air temperature, humidity and atmospheric pressure is of interest. A detailed research program is applied, but significant differences are observed only in 2 indicators of physical capacity, due to the short observation period.

In view of the characteristics of healthy students, it is of considerable interest to discuss the physical development of adolescents with pulmonary diseases from the Smolyan region (11). The results revealed lower values of

their respiratory parameters, which required the application of optimal health programs.

I pay special attention to the publication on the impact of the environment on respiratory status (22). The publication, prepared in co-authorship, impresses with the great awareness of the authors about the pathogenicity of polluted air, the epidemiology of respiratory diseases and preventive measures to protect human health.

This section includes material that presents the attitudes of coaches towards environmental issues (12). It analyzes in detail a survey that covers a wide range of issues related to environmental education and behavior of athletes.

The third group of publications (12, 13, 15) i.e. " Any Other Business " are related to some basic characteristics of ecology. Substantial information and relevant commentary related to the environmental policy of the International Olympic Committee. Their documents proposed an action programme in regard to environmental protection and sustainable development. The author commented on the problems in 7 areas, as well as the responsibility of coaches and athletes in complying with the recommendations.

B. Doychev's publications have been duly recognised by the scientific community and the reference revealed 11 citations, 2 of which in foreign literature.

He has participated in the development of 4 projects - 2 research and 2 educational, which obtained a high evaluation score.

The applicant is a participant in 24 scientific forums and he presented his own results in 11 of them.

Education and teaching activities

The educational work is a basic part of the overall professional activity of every pedagogue. I must note that Ch. Assistant B. Doychev is the only lecturer who teaches the subject "Ecology" in all faculties of the NSA, as well as "Sports and Environment" in the master's program of "Sports Journalism". He also participates in the teaching of the subject "Hygiene and Ecology" in the bachelor's degree of NSA students.

His extracurricular activities are significant through participation in semester and candidate-student exams, consultations, manuals and review of courseworks.

His annual workload is above the norm adopted in the NSA and it is 903 academic hours for the academic year 2019/20, where the classroom employment is 526 hours and the additional is 347 hours.

B. Doychev is the author of a textbook on "Ecology", which deserves a high praise because it has indisputable pedagogical merits. The edition is structured in the best way with a consistent discussion of air pollution; water; the soil; radiation; waste product problems; natural processes endangering the life and health of the population. After a discussion on these environmental issues, information on environmental protection logically follows; environmental problems in sports; appropriate education; environmental monitoring, etc. In addition to the specific theoretical information, the textbook describes the practical measures and behaviors that must be observed in case of natural disasters. Each section includes control questions that facilitate the preparation of the students and testing their knowledge.

The second textbook on the topic of "Hygiene and Ecology" (D. Dimitrova, B. Doychev, 2015) was co-authored. These 2 interdisciplinary sciences are successfully presented with their main characteristics. B. Doychev's material on atmospheric air; water; soils; radiation as well as medical waste is informative, well-structured and illustrated, being adequate to the requirements of the learning process.

The analysis of the overall activity of B. Doychev reveals that he has significant contributions in the following areas:

- A competent characterization of the environmental problems in sports has been made.
- A number of sports are analyzed according to their relationship with the environment for the first time.
- Specific recommendations for the construction of sports facilities adequate to the regulatory environmental requirements have been developed.
- Basic rules for ecological culture in the practice of certain sports have been formulated.

- A detailed survey of parents, athletes and coaches on the development of behavior that protects the environment was conducted for the first time.
- A modern curriculum in ecology has been developed for the needs of master's degree programme.
- Basic concepts of the problem in theoretical aspect were analyzed.

Conclusion

After a detailed analysis of the overall scientific and teaching activity of Ch. Assistant Boyan Petrov Doychev, PhD, revealed that he is a well-built teacher with high competence and innovative ideas in the field of sports ecology. His professional activity is appreciated by the academic community. On this basis, I am convinced to propose to the members of the Honorable Scientific Jury to award him the academic position of "Associate Professor" " in the professional field 7.6. Sports, specialty "Ecology of Sport".

Reviewer:

Prof. Dr. Maria Vasileva Toteva, MD, PhD, DSc